

การประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหา การเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

Application of Yonisomanasikāra in Solving Students' Learning Problems in Higher Education Level

ศุภกาญจน์ วิชาชาติ*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัญหาและการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 2) หลักโยนิโสมนสิการในพระพุทธศาสนาเถรวาท 3) การประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และ 4) นำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบเอกสาร และบูรณาการด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิจัยภาคสนาม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาใช้ในการจัดทำรูปแบบสำหรับการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหา

การเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาเหตุของปัญหาการเรียนมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเจตคติเชิงลบในการเรียน 2. ด้านการมีสมาธิสั้นต่อการเรียน 3. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียน 4. ด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน และ 5. ด้านบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ

2. หลักโยนิโสมนสิการ มีรูปแบบวิธีคิด 10 ประการ ได้แก่ 1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย 2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ 4. วิธีคิดแบบอริยสัจ/คิดแบบแก้ปัญหา 5. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ 6. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก 7. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม 8. วิธีคิดแบบเจ้าคุณธรรม 9. วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบันและ 10. วิธีคิดแบบวิภาษवाद

3. การประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ไข

*นักศึกษาลัทธิสุตตศาสนาสาครดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**อาจารย์ประจำพุทธวิชาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ปัญหาการเรียนนั้นจะต้องใช้วิธีคิดที่สอดคล้องกับตัวปัญหาจึงจะเกิดประสิทธิผล เช่นการประยุกต์หลักโยนิ-โสมนสิการด้านเจตคติเชิงลบในการเรียนนักศึกษาต้องวางท่าทีที่ถูกต้องต่อเจตคติเชิงลบในการเรียน โดยวางกรอบวิธีคิดตามกิจในอริยสัจ 4 แล้วปฏิบัติตามลำดับวิธีคิด โดยเริ่มตั้งแต่ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก และวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ตามลำดับ เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว นักศึกษาสามารถเปลี่ยนสาเหตุของปัญหาการเรียนด้านเจตคติเชิงลบในการเรียน เป็นเจตคติเชิงบวกในการเรียนได้อย่างแน่นอน

4. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย คือรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เรียกว่า FIVE BRANCHES Model กล่าวคือ การใช้หลักโยนิโสมนสิการเป็นบุพนิมิตของนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนได้เป็นอย่างดีจึงควรนำองค์ความรู้ใหม่ไปใช้เพื่อแก้ปัญหการเรียนของนักศึกษา และพัฒนาทักษะการคิดและการตัดสินใจเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

คำสำคัญ: โยนิโสมนสิการ, ปัญหาการเรียน, การประยุกต์

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) problems and solutions of the problems in learning of university students. 2) to study the principles of Yonisomanasikāra in Theravāda Buddhism. 3) to study the application of the principles of Yonisomanasikāra in solving the learning problems of university students. and 4) to provide a guideline and to create a new body of knowledge concerning the model of the application of the principles of Yonisomanasikāra

in solving the learning problems of university students. This work was based on the qualitative research method and then integrated with the field work research; the sample Phranakhon Rajabhat University students' courses from year 1 to year 4 of 10 subjects used in this study was in-depth interview The information obtained from the study was analyzed by content analysis and presented in a descriptive method. The model of a new body of knowledge was also given.

The research findings were as follows:

1. There were five main causes of learning problems; negative attitude towards learning poor concentration on learning low motivation for achievement in learning anxiety on learning and inefficiency of time management.

2. Yonisomanasikāra was the thinking based on 10 methods; 1. an investigation of causes and factors 2. thinking based on a component classification 3. thinking based on the common characteristics 4. thinking based on the process of the four noble truths 5. thinking based on the relationship between principle and the aim 6. thinking based on advantage disadvantage and salvation 7. thinking based on genuine value and fake value 8. thinking based on motivation of virtue 9. thinking based on the moment and 10. thinking based on analysis.

3. The application of the principles of Yonisomanasikāra in solving the learning problems should be relevant to the causes of problems; such as the application of the principles of Yonisomanasikāra in a negative attitude towards learning students' tendency must adjusted rightly towards a negative attitude

in learning. In this case the principle of thinking based on the four noble truths should be used at first and then followed by the other ways of thinking namely thinking based on analysis thinking based on the common characteristics thinking based on an investigation of causes and factors thinking based on genuine value and fake value thinking based on advantage disadvantage and salvation and thinking based on the relationship between principle and the aim respectively.

4. A new body of knowledge gained from the research was called FIVE BRANCHES Model. That was a good foregoing sign in applying the principles of Yonisomanasikāra in solving learning problem of university students. This model could also help students improve their thinking skill and decision making when confronting with problems in learning and daily life.

Keywords: Yonisomanasikāra, learning problems, Application

บทนำ

สังคมดั้งเดิมเป็นสังคมปิดโดยดำเนินเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างช้า ๆ ซึ่งผู้คนดำเนินชีวิตเรียบง่ายและเกื้อกูลกันเพราะทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ปัญหาสังคมไม่ซับซ้อนห้การคิดเพียงเล็กน้อยก็สามารถทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุขแต่สภาพปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพราะการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องรวดเร็วและรุนแรงดังนั้นความสามารถในการคิดจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนในยุคข้อมูลข่าวสาร (Facione N. & Facione P. 1996: 129-130) สังคมไทย

ก็อยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าวทำให้มีการแสวงหาและการกระจายข่าวสารข้อมูลรวมทั้งการเรียนรู้สะดวกง่ายและรวดเร็วในหลายรูปแบบวิถีชีวิตต้องผูกพันอยู่กับความเจริญด้านวัตถุผู้คนที่ต้องประสบกับอุปสรรคปัญหาชีวิตที่ท้าทายต่อการแก้ปัญหาอย่างจับพลัดค่านิยมของคนส่วนใหญ่จึงเป็นไปในด้านตีค่าทางวัตถุสูงกว่าคุณธรรมเห็นคุณค่าของวัตถุว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตจึงพยายามกระทำการสิ่งต่างๆเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้อื่นเป็นผลให้สภาพจิตใจด้านคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนอุปนิสัยของประชาชนคนไทยเสื่อมลงสภาพสังคมที่เคยสงบสุขมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารีกลายเป็นสังคมที่ผู้คนมีความเห็นอกเห็นใจกันน้อยลงมีการเอารัดเอาเปรียบกันมากขึ้นและเห็นแก่ตัวอยู่แทบทุกหนทุกแห่ง (ประณีต จันทรขันธ์. 2542: 1.) สภาพการณ์ดังกล่าวได้สร้างปัญหาการเรียนให้กับเยาวชนไทยซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จะต้องก้าวมาแทนที่คนรุ่นก่อน แต่มีสาเหตุของปัญหาทางด้านกรวางท่าที่ต่อปัญหาไม่ถูกต้อง เพราะขาดทักษะการคิด ขาดกระบวนการคิดที่ถูกต้อง ขาดการคิดที่แยกแยะ หรือแม้กระทั่งไม่พยายามคิดซึ่งปัญหาการคิดนี้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ทั้งในด้านการเรียนการสอน ความประพฤติ และผลกระทบต่อการศึกษาในระดับชาติ (ชยุต จุลชาติ. 2548: 421)

ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดสัมมนาพบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาสรุปได้ ดังนี้

- (1) นิสิตนักศึกษาไม่ค่อยสนใจเรียนไม่ตั้งใจเรียน
- (2) อัตราการตกชั้นสูงขึ้นสูงมีการลาออกกลางคัน ซึ่งส่วนหนึ่งของสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่ามาจากเหตุผลส่วนตัวของนักศึกษาที่ต้องการออกไปศึกษาต่อคณะและสถาบันอื่นซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (สเกววรรณ พูลเพิ่ม และ ศิริพร อนุวัฒน์วิสิฐ. 2554: 1-10) ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รำพึง พูลสุข (2550: 6) พบว่าสาเหตุหลักที่ทำให้นักศึกษาต้องลาออกจาก มหาวิทยาลัย เพราะสอบได้ไม่ตรงสาขาที่ชอบ ร้อยละ 37.5 และต้องออกตามระเบียบวัดผล ร้อยละ 22.2 และ ไม่มีพื้นฐานในสาขาที่เรียน ร้อยละ 19.3 ของนักศึกษา ที่ลาออกทั้งหมด สมดังที่ตกเป็นข่าวทางสื่อมวลชน ว่า ทะลิ่ง ปี พ.ศ. 2550 นักศึกษาแพทย์ลาออก กว่า 2 หมื่น สกอ.เผยยอดนักเรียนแพทย์ลาออกกลางคัน ประจำปีการศึกษา 2550 จาก 145 สถาบัน 3 คณะคือ แพทย์-ทันตแพทย์-สัตวแพทย์ มีทั้งสิ้น 22647 คน แยก เป็น มหาวิทยาลัยของรัฐ 21092 คน และ มหาวิทยาลัย เอกชน 1555 คน (ผู้จัดการออนไลน์. 7 มีนาคม 2555) จึงมีผลให้ทาง สกอ.เตือนนักเรียนที่กำลังจะเลือกคณะ ให้คิดดี ๆ จะได้ไม่ออกกลางคันเพราะจะทำให้เสียตายน โอกาสและเวลาที่ควรจะได้

(3) ขาดระเบียบวินัย

(4) มีการแตกแยกมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก

(5) นิสิตนักศึกษาที่สำเร็จเป็นบัณฑิตออกไป แล้วเข้าสังคมไม่ค่อยได้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2541: 39)

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นของทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้จัดสัมมนานั้นระบุถึงปัจจัยภายในของนักศึกษา เป็นส่วนใหญ่แท้จริงแล้วปัจจัยส่วนหนึ่งที่กระทบปัญหา การเรียนของนักศึกษาย่อมเกิดจากปัจจัยภายนอก ด้วย ซึ่งจากผลวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่ดีย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนของ นักศึกษา หากนักศึกษาได้รับการจัดการเรียนการสอน ที่ไม่มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอจะส่ง ผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและส่งผลต่อการเรียน ในที่สุด ดังที่ เอกบุตริกกล่าวว่า สถานศึกษาทุกแห่งต้อง มีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกิจกรรมการเรียน การสอนและจัดประสบการณ์ทั้งหลายให้กับผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นกระบวนการที่ นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและผู้ เรียนด้วย และด้วยเหตุผลหนึ่งที่ทำให้บุคคลตัดสินใจ

เข้าศึกษาหรือเลิกเรียน คือ ความต้องการความสำเร็จ และความก้าวหน้าในอนาคต (เอกบุตริก อยู่สุข. 2550: มปน) ดังนั้น ความพอใจ หรือความสนใจในอนาคต นั้น มีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก หากนักศึกษาชอบพอกับสาขาวิชาที่เรียนแล้ว ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูง เนื่องจากเป็นเหตุจูงใจที่ทำให้ นักศึกษาไม่เบื่อหน่ายการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม(สรารุณี สืบแย้ม. 2552: มปน) และหาก พิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ ศึกษาของนักศึกษาโดยผลงานวิจัย กรรรัตน เปลงฆ่า พบว่า ปัจจัยทำให้นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ ได้แก่ ความสนใจการเรียน การอ่านหนังสือในห้อง สมนุ้ย การปรับตัวในมหาวิทยาลัย และการทบทวน อ่านหนังสือ... (กรรรัตน เปลงฆ่า. 2533: มปน) ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสองศรี พรสุวรรณ และ คณะ (2546: มปน) ที่พบว่า สาเหตุที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนต่ำของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ชั้น ปี และสาเหตุของการลงทะเบียนซ้ำ ปรากฏว่านักศึกษา ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีปัจจัยที่ทำให้ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรรัตน์ เตียวเจริญ และยงยุทธ กิจสันทด (2546: มปน) ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็น ว่าปัจจัยส่วนบุคคลถึงแม้แตกต่างกันทางฐานะเศรษฐกิจ สังคม แต่ก็ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ของนักศึกษา ซึ่งจัดเป็นปัจจัยภายนอกดังกล่าวส่วน ปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองมีมาก ส่วนสัมพันธ์ภาพ ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา และพบว่า ปัจจัยที่ ทำให้นักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง ได้แก่ ความเป็นกันเองของอาจารย์ผู้สอน ความรักความเอ็นดู คิษย์ ความยุติธรรมให้กับนักศึกษา การยิ้มแย้มแจ่มใส ของอาจารย์ผู้สอน และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของ นักศึกษา ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย พบว่า ปัจจัยสำคัญ บางประการคือ นักศึกษาพูดคุยกันเสียงดังในห้องเรียน

(2546: มปน) ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ปัจจัยภายในมีผลอย่างมากต่อปัญหาการเรียนของนักศึกษา โดยเฉพาะการวางท่าทีที่ไม่ถูกต้องต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องใช้ทักษะการคิดเป็นอย่างมาก

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวมีระดับความถี่สูงเกิดระยะเวลาอันนับศตวรรษ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาใหม่ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งเริ่มใช้กับหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2553 และหลักสูตรเดิมต้องปรับปรุงภายในปีการศึกษา 2555 ส่งผลให้ทุกรายวิชาต้องปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ. หรือ TQF) โดยเฉพาะ มคอ.3 ได้กำหนดมาตรฐานทุกรายวิชาต้องปฏิบัติในหมวดที่ 4 ว่าด้วยการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวังซึ่งต้องสอดคล้องกับที่ระบุไว้ในแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) ตามที่กำหนดในรายละเอียดของหลักสูตร โดยมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละด้าน (มีทั้งหมด 5 ด้าน) ซึ่งกำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนไว้ว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนาซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา มาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในมาตรฐานที่ 18 ตัวบ่งชี้ที่ 2 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและคิดตัดสินใจ และในมาตรฐานที่ 4 ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549: 4-5) ด้วยเหตุผลดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

จึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้ากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่พบว่า จำนวนนักศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ลาออกกลางคัน โดยพบมากที่สุด ได้แก่คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำกว่ามาตรฐานนักศึกษาเลือกเรียนไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง ปัญหาการปรับตัว ปัญหาสุขภาพทางเศรษฐกิจในครอบครัว และปัญหาทางเพศ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดผลเสียโดยตรงต่อตัวนักศึกษา ได้แก่ การสูญเสียด้านการเงิน เวลา และโอกาสทางการศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะนำผลการวิจัยนี้มาเสนอรูปแบบการประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการเพื่อป้องกันปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะสถาบันราชภัฏพระนคร ซึ่งตั้งเป็นมหาวิทยาลัยใหม่พร้อมกับราชภัฏทั่วประเทศเมื่อปีพุทธศักราช 2547 ที่มักประสบปัญหาการเรียนของนักศึกษาในระดับความถี่สูง เนื่องจากเป็นมหาวิทยาลัยที่รองรับนักศึกษาที่ศึกษาต่อจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ไม่ได้ ซึ่งสังเกตได้จากเปิดรับสมัครนักศึกษารอบสองพบว่ามีจำนวนมากไม่แตกต่างจากเปิดรับสมัครรอบแรก (สำนักส่งเสริมวิชาการและทะเบียน. 2553: 3) และเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น(เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะท้องถิ่นทั่วประเทศ) ซึ่งพบว่าสถาบันราชภัฏ 41 แห่งทั่วประเทศกระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของไทย ด้วยสภาพนักศึกษาที่เปิดรับเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครดังกล่าว จึงเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ส่วนใหญ่แล้วมีปัญหาการเรียนเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการเรียนซ้ำซากดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเล็งเห็นว่า การใช้หลักโยนิโสมนสิการจะเป็นการป้องกันปัญหาการเรียนโดยก่อนที่นักศึกษาจะมีโอกาสทำใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการเรียน หลักโยนิโสมนสิการจะสกัดหรือบรรเทาความรู้สึก

ทำให้เกือบล่มสลาย เมื่อสติเกิดขึ้นแล้วทำให้มองสภาพปัญหาอย่างแยกแยะ มองอย่างรอบด้าน ดังนั้นหลักการดังกล่าวจึงเป็นบุพนิมิตที่ดีต่อการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาให้หมดไปได้

ดังนั้น ด้วยสภาพปัญหาการเรียนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในระดับวิกฤติดังที่กล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจนำหลักโยนิโสมนสิการมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อทำการเสนอแนวทางและสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการนำหลักโยนิโสมนสิการมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น คิดกว้าง คิดไกล คิดบวกและคิดให้เท่าทันตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาการเรียนในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันของไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาหลักโยนิโสมนสิการในพระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
4. เพื่อนำเสนอแนวทางและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมเอกสารทางวิชาการและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องคือ เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 และ

เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ อรรถกถาอภิมมัตถสังคหะ งานเขียนของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา เอกสารวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตำราทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นข้อมูลสถิติพื้นฐานที่ได้สำรวจและจัดเก็บ ณ วันที่ 10 มิถุนายนของทุกปีการศึกษา และรายงานผลทางสถิติจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นอกจากนี้ได้ทำการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตโดยอาศัยแหล่งข้อมูลเป็นที่ยอมรับทางวิชาการ นำเชื่อถือ และทันสมัย

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถดำเนินการสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นตามวัตถุประสงค์ โดยทำการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศึกษาระดับอุดมศึกษานักจิตวิทยาการศึกษา ครูชำนาญการ นักบริหารการศึกษาเชิงพุทธ และผู้เชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา หรือมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเนื้อเรื่องในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 7 รูป/ท่าน ดังนี้

1. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตฺยญายก) รศ.ดร.
2. รศ.ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร
3. รศ.ดร.เรียม ศรีทอง
4. รศ.สุชาวัฒน์ พลอยชุม
5. รศ.ธีรยุทธ สุณหรา
6. ผศ.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
7. ผศ.ดร.ไพรัช สู่แสนสุข

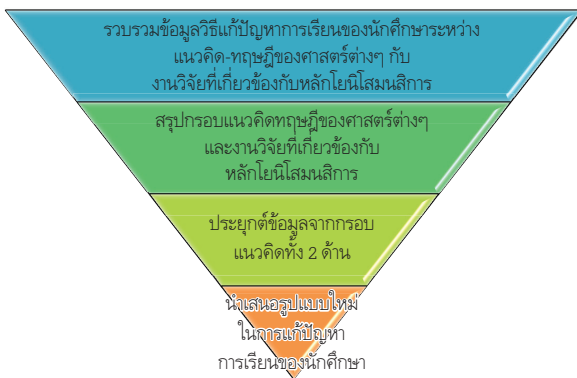
3. การเรียบเรียงข้อมูล และการประมวลผล มีการรวบรวมทฤษฎี แนวคิด และหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยประยุกต์ใช้กับหลักโยนิโสมนสิการของพระพุทธศาสนา จากนั้นนำมาประมวลออกเป็น 10 วิธี ได้แก่

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
: คิดแบบสืบค้นหาเหตุปัจจัยสัมพันธ์
2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
: คิดแบบวิเคราะห์องค์ประกอบ

3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์
: คิดแบบรู้เท่าทันตามความเป็นจริง
4. วิธีคิดแบบอริยสังข์/คิดแบบแก้ปัญหา
: คิดแบบแก้ปัญหาตามหลักเหตุผล
5. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์
: คิดแบบหลักการสอดคล้องกับเป้าหมาย
6. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก
: คิดแบบเห็นประโยชน์โทษและ ทางออก
7. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม
: คิดแบบคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม
8. วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม
: คิดแบบปลูกเร้าคุณงามความดีหรือคุณธรรม
9. วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน
: คิดแบบรู้เท่าทันขณะปัจจุบัน
10. วิธีคิดแบบวิเศษวิชา
: คิดแบบแยกแยะเป็นประเด็นๆ ตามเงื่อนไข โดยทั้ง 10 วิธีนี้ ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่

ประมวลมา และให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการพรรณานเนื้อหาให้ได้อรรถความรู้ตามประเด็นที่ศึกษา กล่าวคือ วิเคราะห์กรอบวิธีการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยวิธีหลักนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

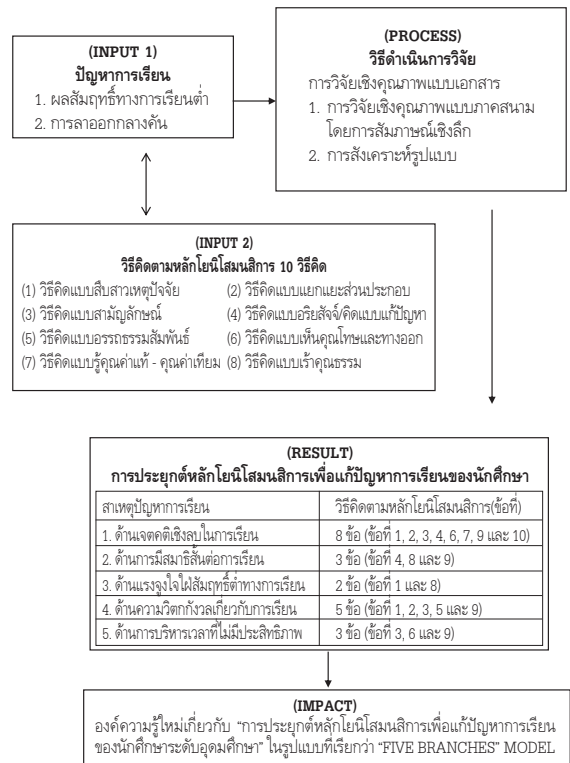
แผนภูมิที่ 1.1 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักโยนิโสมนสิการประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยดังกล่าวเพื่อให้เกิดความชัดเจนโดยภาพรวมซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบเอกสาร เพื่อให้เกิดประสิทธิผลดังนี้

1. พัฒนาและสังเคราะห์รูปแบบการใช้หลักโยนิโสมนสิการเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. นำเสนอองค์ความรู้รูปแบบการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วยหลักโยนิโสมนสิการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยการประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการเพื่อแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือทำให้ทราบสาเหตุหลักของปัญหาการเรียนมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ สาเหตุหลักของปัญหาด้านเจตคติเชิงลบในการเรียน สาเหตุหลักของปัญหาด้านการมีสมาธิสั้นต่อการเรียน สาเหตุหลักของปัญหาด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียน สาเหตุหลักของปัญหาด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน และสาเหตุหลักของปัญหาด้านบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ แต่ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการนำวิธีการตามหลักโยนิโสมนสิการมาแก้ปัญหการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาได้โดยให้นักศึกษานำวิธีการตามหลักโยนิโสมนสิการมาประยุกต์ใช้แก้สาเหตุหลักของปัญหาการเรียน 5 ด้านแล้วย่อมก่อให้เกิดผล หรือสรุปเป็น FIVE BRANCHES MODEL หรือโมเดล 5 สาขา โดยมีที่มา ดังนี้

1. สาเหตุหลักของปัญหาด้านเจตคติเชิงลบในการเรียน เกิดจากความรู้สึกลบหรือความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแง่ลบ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ไม่ดีในการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยหลักโยนิโสมนสิการด้วยวิธีการ ได้แก่ วิธีการแบบอริยสังข์ วิธีการแบบวิภังคชาต วิธีการแบบสามัญลักษณ์ วิธีการแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีการแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีการแบบเห็นคุณค่าโทษและทางออก วิธีการแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

2. สาเหตุหลักของปัญหาด้านการมีสมาธิสั้นต่อการเรียน เกิดจากการที่นักศึกษามุ่งความสนใจของตนเองไปสู่อื่นหรือสิ่งที่กำลังเรียนในขณะนั้นน้อย สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยหลักโยนิโสมนสิการด้วยวิธีการ ได้แก่ วิธีการแบบอริยสังข์ วิธีการแบบเร้าคุณธรรม วิธีการแบบอยู่กับปัจจุบัน

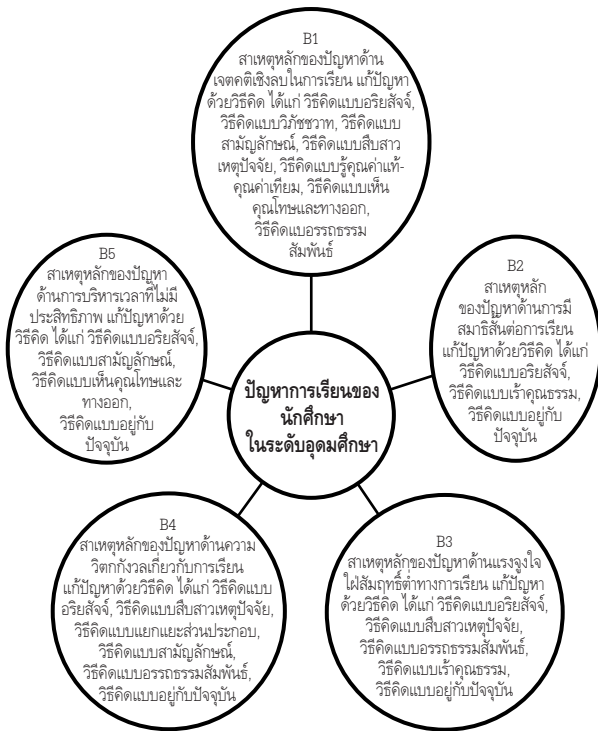
3. สาเหตุหลักของปัญหาด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียน เกิดจากความปรารถนาของบุคคลที่ต้องการจะได้รับผลสำเร็จทางการเรียนนั้นต่ำสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยหลักโยนิโสมนสิการด้วยวิธีการ ได้แก่ วิธีการแบบอริยสังข์ วิธีการแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีการ

แบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีการแบบเร้าคุณธรรม วิธีการแบบอยู่กับปัจจุบัน

4. สาเหตุหลักของปัญหาด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน เกิดจากสภาพที่บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ กระวนกระวายใจหรืออารมณ์ไม่ดี ไม่สบายใจรู้สึกเศร้า ใจลอยโกรธง่ายสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยหลักโยนิโสมนสิการด้วยวิธีการ ได้แก่ วิธีการแบบอริยสังข์ วิธีการแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีการแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีการแบบสามัญลักษณ์ วิธีการแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีการแบบอยู่กับปัจจุบัน

5. สาเหตุหลักของปัญหาด้านการบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ เกิดจากการไม่รู้จัดสรรเวลาเพื่อการเรียนของตนเอง ไม่มีการเตรียมตัววางแผนล่วงหน้า สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยหลักโยนิโสมนสิการด้วยวิธีการ ได้แก่ วิธีการแบบอริยสังข์ วิธีการแบบสามัญลักษณ์ วิธีการแบบเห็นคุณค่าโทษและทางออก วิธีการแบบอยู่กับปัจจุบัน

ดังนั้น รูปแบบการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ FIVE BRANCHES MODEL ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1.3 FIVE BRANCHES Model แสดงรูปแบบการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยแก้ไขสาเหตุหลักของปัญหา คือให้คิดอย่างถูกต้องตามแนวโยนิโสมนสิการ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับว่า เมื่อปัญหาการเรียนของนักศึกษาเกิดขึ้นที่ตัวนักศึกษาเอง คือมีความคิดที่ไม่ถูกต้องหรือผิดพลาดใน 5 ด้านดังกล่าวแล้วสามารถนำหลักโยนิโสมนสิการซึ่งเป็นหลักวิธีคิดที่ถูกต้องตามแนวพระพุทธศาสนา 10 ประการมาประยุกต์ใช้แล้วจะทำให้นักศึกษา มีการปรับความคิดที่ถูกต้องขึ้น และสามารถแก้ปัญหาได้อันหนึ่ง มีการอบสาเหตุหลักของปัญหาอยู่ 5 ด้าน ซึ่งเกิดจากความคิดของนักศึกษาเอง แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีปัญหาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน คือแต่ละคนแต่ละกลุ่มก็มีปัญหาไม่เหมือนกันแต่ปัญหานั้นอยู่ภายใต้กรอบสาเหตุหลักของปัญหา 5 ด้าน ในงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้พบว่า ปัญหาการเรียนของนักศึกษาแต่ละด้านสามารถแก้ไขปัญหได้ด้วยวิธีคิดตามหลัก

โยนิโสมนสิการ โดยในความเป็นจริง สาเหตุหลักของปัญหาแต่ละด้านใช้หลักการคิดตามแบบโยนิโสมนสิการเหมือนกันบ้าง แตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสาเหตุหลักของปัญหาว่าควรใช้หลักคิดแบบโยนิโสมนสิการข้อใดบ้างมาแก้ไข กล่าวคือต้องแก้ไขให้ตรงกับเหตุจึงจะหมดปัญหาสมดังพระอัสสชิเถระคาถาที่ว่า เย ธมมา เหตุปฺปภาว เตสํ เหตุ ตถาคโต เตสญฺจ โย นิโรธจ เอวฺวาทิ มหาสมโณ ความว่า ธรรมเหล่านี้ใด เกิดแต่เหตุ พระตถาคต กล่าวเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับของธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีวาทยอย่างนี้ (วิ.ม. 4/65/56- 60.)

อภิปรายผล

1. ด้านเจตคติเชิงลบในการเรียน

สภาพปัญหาการเรียนระดับอุดมศึกษาที่เป็นปรากฏการณ์การลาออกกลางคันและผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ เป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดจากนักศึกษามีเจตคติเชิงลบในการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่เราจะทราบเจตคติของบุคคลหนึ่งได้ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก สมดังเอกสารวิจัยของวิซซุดา เตียวสกุล (2529: 14) ได้กล่าวถึงเจตคติทางการเรียนว่าเป็นความรู้สึก และความคิดเห็นที่มีต่อความรู้ ต่อการศึกษา ทั้งทางด้านการเรียนการสอน คือยอมรับตัวครูและคุณค่าทางการศึกษา สอดคล้องกับ สุดฤทัย มุขยวงศา (2533: 7) ที่อธิบายเจตคติในการเรียนว่าเป็นสภาพทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่แสดงออก เพื่อตอบสนองต่อครู โรงเรียนและระบบการศึกษา เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งแสดงออกมาได้ 2 ด้าน คือ ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนด้านเจตคติทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะแปรผกผันตรง กล่าวคือ ถ้าเจตคติทางการเรียนของผู้เรียนเชิงบวก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในทางกลับกันถ้าเจตคติทางการเรียนของผู้เรียนเชิงลบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยสามารถประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการเพื่อ

แก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาด้วยวิธีคิดแบบต่างๆ ได้แก่ วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ วิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษ และทางออก วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

2. ด้านการมีสมาธิสั้นต่อการเรียน

นักศึกษาที่สมาธิสั้นมักจะมีลักษณะจิตไม่ตั้งมั่น ความสามารถไม่แน่นอน ไม่เป็นไปเพื่อมุ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยพิจารณาอย่างเคร่งครัดเพราะเหตุนี้จึงทำให้เกิดปัญหาเห็นจริงในสิ่งนั้น ในที่นี้คือนักศึกษาเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง ดังรายงานจากผลงานวิจัยของยรรยง ผิวอ่อน (2535: มปน.) ว่าการมีสมาธิในการเรียน มีผลต่อการปรับตัว และการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งถ้านักศึกษาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมขณะเรียน เช่น การฟังคำบรรยายสรุป ถ้านักศึกษาติดตามบทเรียนไม่ทัน อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในบทเรียน และส่งผลต่อการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประธาน วัฒนาวณิชย์ (2537: 31-35) ได้กล่าวว่า การเรียนของนักศึกษาให้ได้ผลดีนั้น การมีสมาธิในการเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง เพราะการเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่ออยู่กับการเรียนความพร้อมที่จะเรียน และสนใจในวิชาที่เรียนจริงๆ สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อสมาธิในการเรียนเช่น ความหิว ความอึด เสียงดัง ฯลฯ ต้องขจัดให้หมดไป ขณะที่ฟังคำบรรยายหากเกิดข้อสงสัยควรรีบจดไว้ เพื่อไม่ให้ข้อสงสัยนั้นรบกวนสมาธิในการเรียนในช่วงนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทยา ศรีพิมพ์ มาตย์ (2532: มปน.) ศึกษาเรื่องทัศนคติของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สอบได้และสอบตกซ้ำชั้นต่อองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนการสอน จำนวน 503 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความเห็นว่างค์ประกอบด้านการเรียนที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนมากที่สุด คือ การจดคำบรรยายไม่ทัน

ดังนั้น ผลงานวิจัยดังกล่าวได้ยืนยันถึงความสำคัญของการมีสมาธิต่อการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของ

การเกิดสภาพปัญหาการเรียน (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและการลาออกกลางคัน) เพื่อแก้ที่สาเหตุของปัญหาการเรียน (การมีสมาธิสั้นต่อการเรียน) จึงจำเป็นต้องประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาด้วยวิธีคิดแบบต่างๆ ได้แก่ วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน

3. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียน

จากผลงานวิจัยของ Myers (1965) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สมรรถภาพทางสมอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 524 คน พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.50 และ 0.48 ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Frymier and Wells (1966) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐโอไฮโอ จำนวน 339 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกับกลุ่ม ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จากนั้นนำคะแนนจากแบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มาหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์กับคะแนนจากระเบียบสละสม พบว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธี โพธิ์พัฒนา (2523: มปน.) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร จันทบุรี สมุทรปราการ ตาก เลย และสงขลา จำนวน 886 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น ผลงานวิจัยดังกล่าวได้ยืนยันถึงความสำคัญของการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการเกิดสภาพปัญหาการเรียน (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและการลาออกกลางคัน) เพื่อแก้ที่สาเหตุของปัญหาการเรียน (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียน) จึงจำเป็นต้องประยุกต์หลักโยนีโสมนสิการเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาด้วยวิธีคิดแบบต่าง ๆ ได้แก่ วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน

4. ด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน

นักศึกษาที่มีระดับคะแนนสูงมักจะมี ความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งชัดเจน (ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันรู้สึกเป็นกังวลเกี่ยวกับคำตอบของฉันในการทดสอบครั้งนี้) ผู้ที่มีคะแนนต่ำอาจจะต้องการการพัฒนาเทคนิคต่างๆ ที่ช่วยในการลดความวิตกกังวลในเรื่องรอบตัวและสามารถให้ความสนใจกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพล บุคทุณ (2539: มปน.) ศึกษาเรื่องการใช้วิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนในการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต่ำถึงปานกลาง และมีความกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางขึ้นไปผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น หากผู้เรียนมีความวิตกกังวลย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาการเรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังปรากฏหลักฐานยืนยันด้วยงานวิจัยของ นราทร ศรประสิทธิ์ (2529: มปน.) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และโรงเรียนหอวัง พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ จะมีความเครียดมากกว่าในกลุ่มอื่น ซึ่งแสดงว่าเด็กนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มนี้ จะมีความวิตกกังวลกับผลการเรียนของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อตนเองในการที่จะสอบได้หรือสอบตก รวมไปถึง การสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ดังนั้น ผลงานวิจัยดังกล่าวได้ยืนยันถึงความสำคัญของการความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการเกิดสภาพปัญหาการเรียน (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและการลาออกกลางคัน) เพื่อแก้ที่สาเหตุของปัญหาการเรียน (วิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน) จึงจำเป็นต้องประยุกต์หลักโยนีโสมนสิการเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาด้วยวิธีคิดแบบต่าง ๆ ได้แก่ วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน

5. ด้านการบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ

สำหรับการจัดเวลาในการเรียน ซึ่งเป็น การวางแผน เป็นการ จัดตารางการเรียนของนักศึกษา และเป็นตัวแปรหนึ่งของพฤติกรรม การจัดการเวลาในการเรียนส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีผู้ได้ศึกษาวิจัย ดังนี้

Humphreys (1960) ศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาในการทำกิจกรรมนอกโรงเรียน เช่น การอ่านหนังสือ งานศิลปะ และกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างสูงมาก เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ ร้องเพลง และการเล่นเกมต่าง ๆ สอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2529: 5) ได้ศึกษาสาเหตุการลาออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันโดยการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่ต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน จำนวน 164 คน จาก 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2513 - 2514 ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสมและไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เนื่องจากไม่ได้ใช้เวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ได้หนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้าห้องเรียน ขาดเรียน เป็นต้น และสอดคล้องกับ วัชร บรูณสิงห์ (2526: 48 - 54) อธิบายว่า การจัดสรรเวลาในการศึกษาถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่สำคัญ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ได้ผลดีขึ้นประการหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีการทำตารางเวลาสำหรับศึกษาของตนเอง เพื่อจะได้ทำรายการสิ่งที่จะต้องทำตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง และเวลาในการพักผ่อนให้เหมาะสมพร้อมทั้งมีวิธีการอ่านให้ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น ผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวได้ยืนยันถึงความสำคัญของการบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการเกิดสภาพปัญหาการเรียน(ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและการลาออกกลางคัน) เพื่อแก้ที่สาเหตุของปัญหาการเรียน(การบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพ) จึงจำเป็นต้องประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษาด้วยวิธีคิดแบบต่าง ๆ ได้แก่ วิธีคิดแบบอริยสังข์ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การแก้ปัญหาการเรียนด้วยหลักโยนิโสมนสิการเป็นบุญนิมิตของนักศึกษาที่มีปัญหาการเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะวิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการทั้ง 10 รูปแบบวิธีคิดดังกล่าวสามารถสังเคราะห์ได้ 4 หลักการ ได้แก่ หลักความจริง หลักเหตุผล หลักคุณค่า และหลักแยกแยะ ซึ่งสรุปหลักทั้ง 4 ล้วนอยู่ในกรอบวิธีคิดให้ได้ความจริงและประโยชน์นั่นเอง การที่นักศึกษาใช้โยนิโสมนสิการโดยการฝึกทักษะในรูปแบบวิภาษวาท จะยิ่งทำให้นักศึกษาได้ประโยชน์หรือคุณค่ามหาศาล เพราะเป็นธรรมชาติที่มีอุปการะมาก สมดังพุทธพจน์ที่ว่า เราไม่สังเกตเห็นองค์ประกอบอันแม้สักข้อหนึ่ง ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ เหมือนโยนิโสมนสิการเลย

(อง.เอก.(ไทย) 20/108/22.)

ข้อเสนอแนะ

(1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาคำปรึกษาประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและมีการลาออกกลางคันเพราะสาเหตุหลักของปัญหา 5 ด้าน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากปัญหาเจตคติเชิงลบในการเรียน เป็นต้น หากสถาบันการศึกษาใด มหาวิทยาลัยใดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่ามีนักศึกษามีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำหรือมีการลาออกกลางคันแสดงว่านักศึกษามีปัญหาการเรียนที่มีสาเหตุหลักของปัญหาด้านใดด้านหนึ่งใน 5 ด้านดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ดังนั้นเมื่อสนทนากับนักศึกษาแล้วพบว่าปัญหาการเรียนมาจากสาเหตุของปัญหา 5 ด้านดังกล่าวนี้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในแต่ละด้าน ดังนี้

1) สาเหตุหลักของปัญหาด้านเจตคติเชิงลบนักศึกษาควรนำหลักโยนิโสมนสิการด้วยรูปแบบวิธีคิดทั้ง 8 รูปแบบ ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบวิธีคิดแบบสามัญลักษณ์วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออกวิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียมวิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบันวิธีคิดแบบวิภาษวาท และวิธีคิดแบบอริยสังข์

ด้วยการใช้วิธีคิดดังกล่าว ทำให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนท่าทีของจิตใจจากเจตคติเชิงลบเป็นเจตคติเชิงบวกได้ เพราะวิธีคิดดังกล่าวเป็นลักษณะท่าทีทางจิตใจของตนเองหรือท่าทีจากภายในที่มีต่อภายนอกเชิงลบ เพราะฉะนั้นต้องใช้วิธีคิดทั้ง 8 รูปแบบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนท่าทีของจิตใจที่เป็นเชิงบวกได้ โดยเฉพาะสิ่งเร้าภายนอกมีอิทธิพลสูงมากจึงจำเป็นที่สถานศึกษาหรือผู้นำครอบครัวต้องให้เวลาให้คำปรึกษาโดยกำหนดตารางกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น สถานศึกษาควรกำหนดหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ให้เป็นตารางประจำภาคการ

ศึกษา แล้วให้นักศึกษาสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับเจตคติของตนเองที่มีต่อการเรียน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาต้องให้ความมั่นใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาในชีวิตของนักศึกษา นั่นหมายถึงต้องมีคุณสมบัติเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อศึกษานั่นเอง เพราะฉะนั้นในด้านนี้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายห้องกัลยาณมิตรเพื่อคุณภาพชีวิตทางการศึกษาที่ดี เป็นต้น

2) สาเหตุหลักของด้านการมีสมาธิสั้นต่อการเรียนนักศึกษาควรนำหลักโยนิโสมนสิการด้วยรูปแบบวิธีคิดที่ว่าด้วยวิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบันวิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอริยสัจจ์ เพราะการปรับเปลี่ยนวิธีคิดดังกล่าวนี้จะเป็ปัจจัยเสริมแรงให้นักศึกษามีจิตใจจดจ่ออยู่กับกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนควรสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงจริตกับนักศึกษา โดยนำสิ่งที่นักศึกษาสงเกตใจเป็นพิเศษอยู่แล้วปรับให้เข้ากับบทเรียน ทำให้สนใจมากขึ้นแล้วจะทำให้สิ่งที่นักศึกษาสงเกตใจนั้นมุ่งมั่นแน่วแน่กับกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นๆ ได้เป็นผลดี เพราะฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอให้สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้ผู้สอนทุกรายวิชามีการปรับปรุงเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วม หรือเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกสถานศึกษาควรมีรายวิชาบังคับแบบไม่นับหน่วยกิตให้นักศึกษาอบรมหลักสูตรสมาธิทุกชั้นปี โดยใช้ระยะเวลาอบรมหลักสูตรปีการศึกษาต่อภาคการศึกษา (4 ปีการศึกษา หรือ ปีการศึกษาละ 1 ภาคการศึกษา) ถึงจะออกไปแสดงผลการเรียนและวุฒิปัตได้ สำหรับผู้สนใจสามารถศึกษาวิจัยรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพสมาธิของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือ การพัฒนาเครื่องมือวัดสมาธิในการเรียนโดยผ่านกิจกรรมฝึกโยนิโสมนสิการ เป็นต้น

3) สาเหตุหลักของด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำทางการเรียนนักศึกษาควรนำหลักโยนิโสมนสิการด้วยรูปแบบวิธีคิดได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

และวิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม เพราะวิธีคิดดังกล่าวทำให้นักศึกษาเกิดความยินดีต่อการเรียน มีความสนุกหรืออารมณ์ร่วมกับการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการแจกรางวัลบุคคลตัวอย่างแห่งสถาบันหรือเชิดชูศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในชีวิต/มีชื่อเสียงในสังคมมาเสวนาให้กับนักศึกษา หรือเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา และควรจัดสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น

4) สาเหตุหลักของด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนนักศึกษาควรนำหลักโยนิโสมนสิการด้วยรูปแบบวิธีคิดที่ว่าด้วยวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบวิธีคิดแบบสามัญลักษณะวิธีคิดแบบบรรณธรรมสัมพันธ์และวิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบันเมื่อนักศึกษามนสิการด้วยวิธีคิดดังกล่าวทั้งหมดนี้ จะทำให้บรรเทาหรือสกัดกั้นตัณหาไม่ให้มาบีบคั้นจิตใจได้อย่างแน่นอน แต่จะเกิดลักษณะดังกล่าวได้ นักศึกษาต้องมีสมุดบันทึกระจำตัว หรือปฏิทินชีวิตในวัยนักศึกษาของตนเอง ซึ่งสถานศึกษาอาจให้ปฏิทินประจำปีการศึกษาเป็นไดอารี่ของสถาบันแล้วแนะนำรายละเอียดหรือแผนที่หรือตารางชีวิตไว้เป็นโครงร่างให้นักศึกษาได้เติมแต่งสร้างสรรค์กิจกรรมในชีวิตของนักศึกษา

5) สาเหตุหลักของด้านการบริหารเวลาที่ไม่มีประสิทธิภาพนักศึกษาควรนำหลักโยนิโสมนสิการด้วยรูปแบบวิธีคิดที่ว่าด้วยวิธีคิดแบบสามัญลักษณะ วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน และวิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออกทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนได้เป็นอย่างดี นักศึกษาควรมีระเบียบวินัยชีวิตด้วยการกำหนดกรอบของเวลาในแต่ละวันให้สามารถปฏิบัติได้ตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วให้รางวัลกับชีวิตของตนเอง ซึ่งสถานศึกษาควรเฉลี่ยงบประมาณส่วนนี้ให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาโดยกำหนดกิจกรรมตารางเวลาที่กำหนดเงื่อนไขของเวลาและลักษณะกิจกรรมให้นักศึกษาทำความดีกับเพื่อนแล้วบันทึกหลักฐานพร้อมทั้งรับดาวติดไว้ที่บอร์ดใหญ่ในชั้น

เรียน(อาจารย์เป็นผู้ติดตามและประเมินผล) ส่วนที่ติดบอร์ดใหญ่ไว้ในชั้นเรียนหรือที่สาธารณะเพื่อต้องการให้นักศึกษาทราบ กระตุ้นเร้าให้นักศึกษาแข่งขันกับเวลาและความดี หากบุคคลใดติดดาวได้ครบ(หมายถึงดาวที่ติดมีครบทุกคนที่ร่วมทำความดี) จะได้รับรางวัล เช่น iPad (แท็บเล็ตคอมพิวเตอร์) iPhone (โทรศัพท์มือถือ) ที่มีความสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตและมัลติมีเดีย หรือ Talking Dic (เครื่องแปลภาษา) เป็นต้น

ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักโยนิโสมนสิการ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาระดับภาครัฐ ซึ่งการที่จะให้นักศึกษาเกิดโยนิโสมนสิการได้นั้นจำเป็นต้องฝึกทักษะมาเป็นระยะเวลาพอสมควร เพราะฉะนั้นการสร้างศรัทธา(อาหารของโยนิโสมนสิการ)ให้นักศึกษาเกิดโยนิโสมนสิการนั้นผู้ใหญ่หรือกัลยาณมิตรของนักศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องสร้างศรัทธาให้เกิดเป็นที่ยอมรับกับนักศึกษาให้ได้ก่อนจึงจะเกิดการแก้ปัญหาการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างยั่งยืน

(2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

การวิจัยนี้เป็นการประยุกต์ใช้หลักโยนิโสมนสิการในการแก้ปัญหาการเรียนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาหากมีผู้ประสงค์หรือผู้สนใจจะทำวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะศึกษาวิจัยที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อชี้แนะเพื่อการ

วิจัยในโอกาสครั้งต่อไปนี้ โดยผู้สนใจวิจัยควรศึกษาเกี่ยวกับเหตุปัจจัยและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาให้รอบด้าน พร้อมทั้งเรียงลำดับความสำคัญและความชัดเจนในกรอบที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้ได้ทราบสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการเรียนแล้วจะทำให้การวิจัยนั้นตอบสนองวัตถุประสงค์ได้

ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ มีความเป็นไปได้ที่จะทำการวิจัยในโอกาสหน้า โดยหัวข้อที่น่าสนใจและน่าศึกษาวิจัยอื่น ๆ ได้แก่

- 1) เรื่องศึกษาการบูรณาการระหว่างทฤษฎี 62 กับปัญหาการเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนด้วยหลักโยนิโสมนสิการ
- 2) เรื่องศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทักษะการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
- 3) เรื่องศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาความคิดสังเคราะห์และนวัตกรรมความคิดทางการศึกษา
- 4) เรื่องศึกษารูปแบบชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 5) เรื่องศึกษาการออกแบบวัดวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 6) เรื่องศึกษาการคิดวิจรรณญาณตามหลักโยนิโสมนสิการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรรต์น์ เปล่งฆ่า. (2533). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ประจำปีการศึกษา 2533**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ชยุต จุลชาติ. (2548). **การพัฒนาชุดการสอนเพื่อพัฒนาการคิด สำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับ ปวช. 2 โรงเรียนวานิชพาณิชย์การ**. เอกสารการประชุมทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 1 การนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทรวงมหาวิทยาลัย. (2541). **รายงานการสัมมนาเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยในอนาคต**. กรุงเทพฯ: กองแผนกระทรวงศึกษาธิการ.
- ประณีต จันทรวงศ์. (2542). **ผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักกรรมในรายวิชา ส.0412 พระพุทธศาสนาและทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรีจังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำปี พูลสุข. (2550). **การศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2550**. งานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. เล่มที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยงยุทธ กิจสันต. (2546). **ผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาการบัญชี 1 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรบริหารธุรกิจ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกริก.
- สรารุณี สืบแย้ม. (2552). **การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (อำนวยการพิมพ์: การประชุมวิชาการวิศวกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 8).
- สอองศรี พรสุวรรณ และคณะ. (2546). **การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสาเหตุที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สแกววรรณ พูลเพิ่ม และศิริพร อนุวัฒน์วิไล. (2554). **สาเหตุของการลาออกระหว่างภาคเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธนบุรี ประจำปีการศึกษา 2552**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธนบุรี. (อำนวยการพิมพ์: การประชุมวิชาการระดับชาติเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 1).

- สุรัตน์ เตียวเจริญ. (2543). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลต่ำกว่าเกณฑ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). **มาตรฐานการศึกษาและพฤติกรรมบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง (พ.ศ.2549-2553)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและทะเบียน. (2553). **เอกสารประกอบสัมมนาวิชาการ - สรุปยอดการลงทะเบียนรอบทศวรรษ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- เอกบุตร อยู่สุข. (2550). **การออกกลางคันของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ).
- FacioneN.&Facione P. (1996). **Nursing Outlook**. No place: No Publishing.